

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Bartoše a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **Mgr. Ing. L. V., Ph.D.**, zastoupeného advokátem JUDr. Ing. Pavlem Fabianem, Marešova 12, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021, čj. MPSV-2021/179890-913, a ze dne 16. 12. 2021, čj. MPSV-2021/148457-513/4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 11. 2024, čj. 55 Ad 2/2022-94,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Ing. Pavlu Fabianovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 12 269 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Ve věci šlo o příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb. Konkrétně se řešila otázka, od jakého data mělo paní R. K., opatrovance a právní předchůdkyni žalobce, náležet zvýšení příspěvku z původních 4 400 Kč měsíčně na 8 800 Kč měsíčně.

[2] Ministerstvo v září 2018 určilo jako rozhodné datum den 1. 1. 2017. Paní R. K. (dále také *posuzovaná*) s tím nesouhlasila a bránila se správní žalobou. Tu Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl; Nejvyšší správní soud však jeho rozsudek zrušil, stejně jako rozhodnutí ministerstva (rozsudkem ze dne 24. 3. 2021, čj. 4 Ads 495/2019-71). NSS shledal, že posudek Posudkové komise ministerstva (*PK MPSV*) je nepřesvědčivý a neúplný v otázce zvládání základních životních potřeb stravování a mobility. Pokud jde o stravování, ministerstvo se vůbec nezabývalo některými aktivitami z vytčeného souboru; posuzovaná na ně nebyla dotázána ani nebyly jinak testovány. Ministerstvo nevysvětlilo, proč přehodnotilo zvládání této potřeby. Obdobně ministerstvo nevysvětlilo přehodnocení zvládání mobility.

Nevyjádřilo se k tomu, nakolik odlišnost stavu zjištěného v březnu 2016 a lednu 2017 odůvodňuje změnu posudkového závěru právě od 1. 1. 2017.

[3] Paní R. K. zemřela X. Účastníkem správního řízení se stal žalobce, na něhož jako na asistenta sociální péče – poskytovatele pomoci přešel nárok na příspěvek (§ 16 zákona o sociálních službách).

[4] V novém řízení ministerstvo nechalo zpracovat nové posouzení zdravotního stavu. Na základě něho opět (částečnou změnou rozhodnutí v prvním stupni) zvýšilo příspěvek na péči z 4 400 Kč na 8 800 Kč měsíčně až od ledna 2017; ve zbytku rozhodnutí v prvním stupni potvrdilo. Proti rozhodnutí se žalobce neúspěšně bránil správní žalobou u Krajského soudu v Českých Budějovicích.

[5] Žalobce (v tomto řízení *stěžovatel*) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. K otázce přijatelnosti kasační stížnosti se nijak nevyjádřil. Stejně jako v řízení před krajským soudem nesouhlasil s tím, že posuzovaná před 1. 1. 2017 zvládala potřeby stravování a mobility. Krajský soud se podle stěžovatele jen velmi obecně (odkazem na závěry PK MPSV) vyjádřil k rozporům mezi jednotlivými posudky. Stěžovatel zpochybňoval závěr PK MPSV o své hyperprotektivitě vůči posuzované. Tento závěr navíc nevysvětluje, jak měla posuzovaná kontrolovat složení jídla a dodržovat dietní omezení. Nezvládané stravování odůvodňoval i oční nález. Ani podle znaleckého posudku z oboru psychiatrie posuzovaná nebyla schopna dodržovat dietní režim. Stejně tak zvládání základní životní potřeby mobility neposoudily ministerstvo ani krajský soud správně. PK MPSV považovala za počátek nezvládání leden 2017 z důvodu zhoršení nálezu na MR vyšetření mozku. Podle stěžovatele ale už klinické nálezy z let 2015 a 2016 dokumentovaly zhoršenou pohyblivost a neschopnost samostatné chůze. Posuzovaná navíc utrpěla zlomeninu předloktí, což vylučovalo použití chodítka. Měla závažné oční problémy, v prostoru se orientovala jen s trvalou přítomností jiné osoby. K výpovědi posuzované z července 2018 nelze přihlížet, neboť se již neorientovala v čase. Krajský soud chybně posoudil částečné zvládání jako dostatečné, čímž se dostal do rozporu s judikaturou (rozsudek NSS čj. 5 Ads 8/2023-25). Samostatně neposoudil vztah mezi skutkovými zjištěními a závěry o neschopnosti zvládat základní životní potřeby; namísto toho pouze odkázal na posudky PK MPSV. Krajský soud pochybil tím, že neprovedl důkaz znaleckým posudkem, jehož se žalobce domáhal. Takový posudek by mohl objasnit rozpory v posudcích PK MPSV. Stěžovatel dále polemizoval s dílčími závěry posudků, z nichž dovozoval nepřezkoumatelnost, nepřesvědčivost, nesprávně zjištěný skutkový stav. Opakovaně namítal podjatost předsedkyně posudkové komise MUDr. E..

[6] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[7] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti neoznačuje právní otázku, kterou se NSS dosud nezabýval, kterou soudy řeší rozdílně nebo v níž je třeba změnit judikaturu. Tvrdí však, že

pokračování

se krajský soud bezdůvodně odchytil od ustálené judikatury; patrně tedy namítá jeho pochybení při výkladu práva.

[9] Podle stěžovatele se krajský soud odchytil od judikatury, když se jen obecně vyjádřil k rozporům v posudcích PK MPSV. Tato argumentace je však neopodstatněná. Předně je nesprávný stěžovatelův předpoklad, že posudky jsou ve vzájemném rozporu. Není tomu tak. V průběhu správního řízení bylo postupně vypracováno několik posudků a jejich doplnění. (Řízení samo skutečně trvalo enormně dlouho, jak stěžovatel namítá; přispěl k tomu ale značnou měrou on sám, resp. jeho právní předchůdkyně, kterou dříve zastupoval, svojí často nepatřičnou procesní aktivitou a obsažnými a nepřehlednými podáními – například žaloba v této věci měla 35 stran.) Poslední posudek vznikl v reakci na kasační zásah NSS, který předchozí posudky shledal nepřesvědčivými v otázce hodnocení zvládnání základních životních potřeb stravování a mobility. Nový posudek z dubna 2021 a jeho doplnění ze září 2021 hodnotí zvládnání těchto potřeb rozdílně od posudků předchozích; nejedná se však o neodůvodněný rozpor, jak se domnívá stěžovatel, ale o odlišné hodnocení podložené přesvědčivou argumentací.

[10] V posudku z dubna 2021 PK MPSV neuznala potřebu mobility jako nezvládanou, a to na základě výsledků sociálního šetření a nálezů praktického lékaře MUDr. M. a neurologa MUDr. Š.. PK MPSV odkázala na posudek ze srpna 2018, kde bylo určení data 1. 1. 2017 odůvodněno tím, že k tomuto datu byl na základě MR vyšetření mozku konstatován zhoršený nález atrofie mozku a encefalopatie. PK MPSV současně přesvědčivě uvedla, že posudkově-medicínsky je zřejmé, že funkční postižení se zhoršovalo postupně. Protože ale nejsou k dispozici výsledky funkčních vyšetření mezi CT vyšetřením mozku v r. 2016 a MR vyšetřením v r. 2017, opřela se PK MPSV právě o zobrazovací nález, přestože jinak nálezy ze zobrazovacích vyšetření nejsou samy o sobě důvodem k uznání funkčního postižení. Posudkově-medicínsky lze ze zhoršeného nálezu na mozku vyvodit zhoršování vertiga. V nálezech před 1. 1. 2017 není popisována imobilita, jen nejistota při chůzi při polyneuropatii. PK MPSV uvedla, že doprovod seniora při vycházce z důvodu zvýšení bezpečnosti pro běžné riziko pádu nelze považovat za nezvládnání mobility. Ani ke dni 1. 1. 2017 nebyl k dispozici nález popisující stav hybnosti. PK MPSV přesto proklientsky akceptovala zhoršení nálezu ze zobrazovacího vyšetření (což se později ukázalo být v souladu s anamnézou odebranou od posuzované).

[11] Pokud jde o základní životní potřebu stravování, PK MPSV označila její nezvládnání za nadhodnocené z důvodu stěžovatelovy hyperprotektivní péče.

[12] V reakci na další stěžovatelovy námitky opatřilo ministerstvo doplnění posudku PK MPSV ze září 2021, které opakuje závěr, že v období od 18. 6. 2015 do 31. 12. 2016 odborná dokumentace nedokládá poruchu struktur a funkcí vedoucí k závislosti v základní životní potřebě mobilita. PK MPSV neshledala důvod pro změnu svého hodnocení.

[13] Krajský soud pak posudek z dubna 2021 i jeho doplnění ze září 2021 podrobil vlastnímu hodnocení (v bodech 43 až 47 odůvodnění rozsudku); učinil tak nikoli jen obecně, nýbrž s odkazy na konkrétní skutečnosti v těchto posudcích uvedené je shledal úplnými a přesvědčivými. Nejedná se tak o žádný rozpor s judikaturou, jak tvrdil stěžovatel. Od krajského soudu se stěžovateli dostalo upozornění, že jeho nesouhlas se závěry posudků ještě

neznamená jejich nesprávnost či neodbornost; totéž platí o samotném výsledku správního řízení. S tím NSS souhlasí.

[14] Rozpor s judikaturou spatřoval stěžovatel také v tom, že ministerstvo a krajský soud zaujaly nesprávný předpoklad, že postačí zvládat stravování částečně k tomu, aby nebylo uznáno jako nezvládané. Z tohoto závěru ale podkladový posudek PK MPSV nevychází. Na straně 5 posudku z dubna 2021 se PK MPSV zabývala všemi aktivitami, které základní životní potřeba stravování zahrnuje podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., včetně stěžovatelem zpochybňovaného dodržování stanoveného dietního režimu. Ani žalovaný, ani krajský soud se tak odkazem na tento posudek PK MPSV nedostaly do tvrzeného rozporu s rozsudkem NSS ze dne 14. 11. 2023, čj. 5 Ads 8/2023-25. Navíc tento rozsudek byl vydán až po vydání napadeného rozhodnutí (což je rozhodný okamžik, k němuž krajský soud rozhodnutí ministerstva přezkoumával – § 75 odst. 1 s. ř. s.); stěží by tak krajský soud mohl vytykat žalovanému, že se zde vyjádřeným právním názorem neřídil.

[15] Mimo to tentýž rozsudek vhodně shrnuje některé již dříve vyjádřené judikaturní závěry, které stěžovatel svými námitkami nedůvodně popírá. Stěžoval si třeba na to, že krajský soud samostatně neposoudil vztah mezi skutkovými zjištěními a schopností posuzované zvládat některé základní životní potřeby. Pokud by tak ale krajský soud učinil, jednal by v rozporu s mnohokrát vyřčenou zásadou, že zvládání základní životní potřeby je odbornou, posudkově-medicínskou otázkou, jejíž hodnocení zásadně přísluší ne soudům, ale posudkovým orgánům, které jsou k tomu odborně vybaveny.

[16] Žádná ze stěžovatelových námitek tak nezakládá přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud při svém rozhodování postupoval v souladu s ustálenou judikaturou. Podle ní správní soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci příspěvku na péči ověřuje, zda posudková hodnocení, o která se opírá rozhodnutí správního orgánu, jsou úplná, přesvědčivá a srozumitelná (rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009-53). V nynější věci krajský soud dospěl k závěru, že posudková hodnocení z tohoto pohledu obstála. Závěry posudkové komise jsou podrobně odůvodněné a jsou v souladu i s výsledky sociálního šetření. Podrobně odůvodněné a souladné se získanými podklady je pak i rozhodnutí ministerstva.

[17] Krajský soud hrubě nepochybil při výkladu práva a nejsou tu ani jiné důvody pro přijetí kasační stížnosti (tedy právní otázka řešená judikaturou nedostatečně, rozporně nebo nesprávně). Proto NSS kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému ministerstvu právo na náhradu nákladů nenáleží (i kdyby mu snad nějaké náklady vznikly), protože jde o věc sociální péče (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

[18] NSS stěžovateli ustanovil zástupcem advokáta. Odměnu a hotové výdaje ustanoveného advokáta hradí stát. NSS proto rozhodl o odměně a nákladech stěžovatelova zástupce, jejichž celková výše činí (po zaokrouhlení na celé koruny) 12 269 Kč a je tvořena odměnou advokáta za zastupování v řízení o kasační stížnosti, tj. za dva úkony právní služby (příprava zastoupení spojená s nahlížením do spisu dne 28. 1. 2025, doplnění kasační stížnosti dne 14. 2. 2025). Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif) činí

pokračování

9 240 Kč [§ 7 bod 5.; § 9 odst. 5; § 11 odst. 1 písm. d), písm. f), § 11 odst. 3 advokátního tarifu]; k úkonům právní služby je třeba připočíst 2 × 450 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu proto náhrada za tuto daň ve výši 2 129,40 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2025

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu